

»Ni ga doma. Odgnal je ovce na pašo,« odgovori žena in pogleda Jezusu v oči. Pri tem pogledu je začutila neizrečeno milino v svoji duši...

»Bi li smela prositi za mrvico kruha? Zelo sva lačna,« je govoril Jezus.

»Od srca rada bi vama dala, draga popotnika, toda v hiši ga nimam niti mrvice. Pred pol ure sem podrobila poslednji kosček detetu v mleko. Jutri bo velika noč, pa sem ga pravkar zamesila, a v peč ga še nisem dala. Še nekaj ur bo trajalo, preden bo pečen.«

Na te besede zakokodaka na dvorišču kokoš.

»Ha, sedaj pa že vem, s čim vama morem postreči. Sedita, dokler vama ne prinesem,« reče žena in odide iz hiše v kokošnjak. Medtem je Jezus, ki je tako zelo ljubil otroke, vzel dečka v naročje.

Žena je našla v kokošnjaku polno gnezdo jajc. Hitro jih vrže v krušno peč, kjer je gorela grmada, pa jih pokrije z vročim pepelom. Ko so bila pečena, jih prinese popotnikoma.

»Jejta, Bog vama jih blagoslovi!« reče žena in odide v kuhinjo na delo.

Ko se je vrnila v hišo, ni bilo več tam popotnikov. Začudila se je in vzela metlo, da pomete lupine izpod klopi, pod katero so ležale. In glej! Vse lupine so bile iz zlata. Zdajci je spoznala, da sta bila nepoznanca — božja popotnika. Pokleknila je in se zahvalila Bogu za milost, ki ji jo je bil dodelil. Nato je skuhala lupine, jih zalepila na druga jajca in jih dala možu kot velikonočno darilo.

Od tedaj je žena vedno za veliko noč podarila vsakemu popotniku jajca, da bi ji morebiti zopet kdaj prišla taka sreča z zlatimi lupinami. Ali tega ni nikdar več dočakala. Tudi drugi ljudje se od tega časa dalje obdarujejo o veliki noči s pirhi — v spomin onega dogodka, ko je Jezus obdaroval siromasno ženo, ki ga je za veliko noč pogostila s pečenimi jajci.

Emanuel Kolman:

Kukavica.

*Od gozdov gre pomladni dih
na tiho v senčne loge.*

*O gozdi: tam je mehki mah,
o tam so ptice mnoge.*

*Tam smreke, jelke, bori,
vsi davni moji znanci.*

*Tam kukavica je doma — —
čuj, deček, pridni Franci,*

čuj, poje, oj, ku-ku, ku-ku ...

kako glasno odmeval! —

*Od jutra do večernih gor
veselo nam prepeva.*

Emanuel Kolman:

Jezus na križu.

Jožko hodi ob Savi, ki poje preko skal, šumi, hiti dalje skozi gozdove, mimo logov, mimo lok, mimo polj in travnikov, mest in vasi v daljne tuje kraje.

Kako lepa je tukaj pomlad, ko se vračajo topli dnevi in se v jutranje zarje ogrinjajo visoki hribi, strme goré in se po pobočjih planin utrinja rumeni svit zgodnjega sonca. Iznad dolin se dvigne lahka megla in zamre v

sinjini; in svetli žarki se razlijejo preko polj in zelenih travnikov, preko gajev, trepetajo preko gozdov in še daleč v daljave, kamor vodijo bele ceste. Pomlad! Pomlad! Kako je že blizu. Ni več temnih, črnih oblakov, ki so vedno tako nizko, negibno viseli nad polji. Ne, zdaj je nebo modro, čisto; le kdaj pa kdaj prižene veter od kod vesele bele oblačke in jih vodi proti strmim goram, koder zahaja sonce, takrat zažare, takrat so polni prečudne svetlobe... A zdaj je sonce še visoko na nebu. In ko bo tonilo, tedaj se bo Jožko vrnil.

Loči se od reke, gre preko travnikov v gozd, kjer je tiho in mirno. Jožko hodi po gozdnem mahu ko po mehkih blazinah in mu je dobro in sladko. Kako ne, ko dehti v gozdu kakor nikjer od vsepovsod tolažljivo in blago in mu polni mlado srce ta vonj in Jožko z vso nežnostjo gladi z drobno roko hrapava debela košatih dreves, gladi ljubke smrečice in se pogovarja z njimi. V gozdu je mračno. Le včasih se prismehtlja skozi temne veje sončni žarek, a takoj zbeži, ni mu všeč mračna samota. A ni dolgočasno v gozdu. O ne! Ci-ci, se oglašja siničica z vej, prepeva kos, ku-ku odmeva v pomladne tišine. Ku-ku, da, skoro se vrne kukavica... Ah, v gozdu je polno življenja! Včasih pa je tiho, čisto tiho... Kdo ve, zakaj! Takrat šumi le veter v vrhovih, a še veter rahlo, komaj slišno. Takrat se Jožku zdi, da spi nekdo tam pod temno smreko, ki sklanja veje prav do zemlje, spi, spi... morda je gozdni mož... Takrat obide Jožka strah in beži domov... Pa se spet vrača, ker v gozdu je lepó, nikjer tako kakor v gozdu.

Jožko je že na planem, na zeleni ravnici, koder se vleče pot v vas.

Naj gre domov? Morda je že pozno; mati čaka nanj in premišljuje, kod hodi. Tiho se odloči proti domu.

A sonce še sveti; pa morda da kmalu zaide.

Tam križa pot bela cesta; gozd je že daleč za njim. Od tod se odpira pogledu ravnina tihe Gorenjske z visokim Stolom, nad njim se blesti modro nebo in rahel sij zarje že ogrinja dolge Karavanke z mehkim plaščem čudovitih barv. Saj res, sonce tone. Čez vse nebo se je razlil val plameneče svetlobe in vsi travniki, vsa širna polja rdijo v rdečih poljubih zadnjih sončnih žarkov.

Ob križpotju Jožko obstane. Tu stoji lesen križ, trhel, že star, na njem visi razpet božji Sin, pa že tako bel in svetel, kot da je bil pribit šele nedavno. Trudno poveša glavo, oči so mu mrtve, ustnice grenko zaprte. Lica mu boža zdaj večerna zarja. Jožko ostrmi... Kaj ni preko teh lic spolzela zdaj kaplja rdeče krvi? Jožko strmi, strmi, da — kaplja za kapljo vroče krvi teče preko Jezusovih žalostnih solznih lic, namaka tla pod križem; Jožko onemi: kamor kane kaplja, vzcveti rdeč cvet. Polno je že cvetov; in Jožko se pripogiba nad njimi in plaka in solze mu lijejo iz oči na cvetove in cvet za cvetom vene in ko zadnji cvet usahne, dvigne tožni obraz k Jezusu; kako ves drugačen je zdaj Jezusov obraz! Mehak nasmeh mu leži na ustnicah in njegove oči dobrotno pozdravljajo. Jožko zre vanj in sliši, ko mu pravi topli, blagi glas: »Hvala ti, moj dragi!«

Potem se zgane njegova roka in se približa Jožkovemu obrazu. Mehko, voljno mu otira solze z lic.

»Ne jokaj več, otrok moj!«

A Jožkov pogled je ves solzan. »Moj Jezus!«

»Da, tvoj Jezus sem. Utolažil si mojo žalost, ker tvoja duša je čista, kot je čisto nebo v jasnih nočeh. Me boš razumel, dragi? Glej, moja gorka kri, moje solze cveto širom sveta, kot rdeči cvetovi zagore v večernih zarjajah. In kdor ljubi zlo, dragi, jih tepta z nogami, jih mori z brezčutnim srcem. Ni mu mar zanje. Ni mu mar, o kolika je moja žalost! A ne jokaj več, glej, zdaj je moje veselje veliko. Ni še dolgo, ko je šel tu mimo mož, ne mlad ne

star. Ni se odkril, ni se pokrižal, dragi, izustil je kletev, grdo kletev. In je šel dalje... Mene pa je ranila kletev v dno srca... huda je bila moja bol... deček, in ti si me utolažil... ob tvojih solzah mi je ovenela žalost... in si se čudil... vsak cvet, ki je usahnil, mi je blažil bolečino... ker vsak cvet je vzklik iz mojih solz, iz moje srčne krvi. Hvala ti, dragi moj!»

In Jezus se nagne do njegovega čela in dahne nanj poljub; nato se vzravna, v očeh mu ugasne čudni dobri lesk, ki se je tako živo utrinjal iz njih, ko je govoril.

In je vse tiho. Le veter veje od gora. Kot iz sanj se vzdrami Jožko... in kot da ga spremlja lep spomin, hodi tiho proti domu.

In že se prižigajo zvezde, v večerne vrtove stopa noč.

Paole Kveder:

Pomlad v gorah.

Pomlad vsi ljubimo. Polna rož je in mehkega petja, polna popja in zelenja, vsa prepojena s toplimi sapami in soncem, zato ljubimo njen prihod.

In pomlad v gorah? Kakšna je? Tudi lepa, žal, le za one, ki jo morejo v gorah okusiti... Tam sicer ni takšna kot v dolinah, polna je snega in ledu in različnih nevarnosti... Ko zagospoduje pomlad v gorah, jih ne okraši z raznobarnim cvetjem kot doline, pač pa jim podari mnogo lepot, ki so marsikdaj zelo zahrbtnne, hudobne... Kdo med vami je že doživel visoko na planinah pomladne lepote? Ste že čuli, kako mogočno zapoje plazovi, ko zagrme po strmih skalnih stenah v temna brezna? In ste li čuli šepetanje gorskih potokov in drvenje hudournikov, ko zdivjajo v globoka dna?

Pomlad v gorah utegne biti zlobna, kot je bila pri nas lani pod Storžičem, ko je pod njenim plazom za vedno umolknilo devet mladih življenj... Poglejmo te pomladanske nevarnosti.

1. Plazovi: Plaz imenujemo veliko množino snega, ki zdrsne s svojega ležišča in strmoglavi v nižine. Ko namreč zapade sneg, obleži tudi v skalnih špranjah in strmih stenah. In kakor zgrmi sneg doma s streh, prav tako zapuste sčasoma snežene plasti te strmine in se vsujejo niže. Zakaj?

Sončni žarki tope sneg, ki se omehča (ojuži!) in zaradi teže zapusti svoje ležišče.

Živali, ptice lahko povzročijo zdrsenje snega. Pri hoji ali vzpenjanju (n.pr. divje kozel!) se namreč izpod nog vsipajo kepice, ki se trkljajo po sneženi strmini, se lepijo s snegom v zmerom večjo kepo, v plast, ki drvi niže in niže... Podobno povzroči

človek (smučar) s svojo neprevidnostjo. Kako? Poizkusite doma na kupu moka ali peska odrezati (sl. 1.) del strmine, ki jo tvori moka ali pesek — pa boste videli, da se moka nad prerezom vsuje... Prav isto je s snegom (gl. sl. 2.) v strmini, če nizko v nji zasekamo s stopinjami ali zarežemo sneg s smučmi. Takrat namreč odvzamemo gornji (višji) plasti trdno podlago in zaradi snežne teže, ki spodaj nima več trdne podlage — naslona, bo plast zdrknila niže.

Sl. 1.